

Koray Çalışkan

koray.caliskan@radikal.com.tr

Köklerimize bu kadar uzak olmamızın nedenini daha sonra anladım. O kökleri besleyen topraklara yaptıklarımızdanmış.

Ben solcu bir çocuktum. Küçüktüm, anne baba öğretmen. Evde Zülfü dinlenir ve çeliğe su verilir, kütüphaneli divanın altından Felsefenin Başlangıç İlkeleri göz kırpardı. Rius'un yazıp çizdiği, Can Yücel'in çevirdiği "Yeni Başlayanlar için Marx"ı Mandrake'den önce okumuştum. Adalet duygumun yeşerdiği kitap odur, ilki yani. Neden bazıları iyi yaşayamıyor, neden bazıları hep çekiyor...

Ben solcu bir gençtim. Boğaziçi Siyaset'te okuyan, meraklı, heyecanlı, devrimci mücadeleye girdiğini sanmış, ama polisten, işkenceden ürkmüş, bir şeyler bildiğini sanan, cehaleti kibir ve kendine güvenle kapatan... Rius'u, Marx'ı unutmayan... Üniversite iyiydi, yanlış anlaşılmasın. Ama bir şeyler eksikti. Sonra anlayacaktım.

Ben solcu kaldım. 25 yaşında kendimi New York'ta buldum. Doktora yapıyordum. Felsefenin başlangıç ve temel ilkelerini hatmetmiş, artık felsefe doktoru olmaya adım atmıştım. Sınavlardan yüksek puanlar toplamış, burslar falan almış, memleketin güzide öğrencilerinden olmuştum. Pek de solcu, pek de demokrat...

Sonra bana bir şey oldu. New York'ta kendileri gibi olduğumuzu düşündüğüm insanlara değil, ne bileyim Suriyeli, Filistinli, İranlı hani bizim "gerimizde", doğumuzda, pek de Avrupalı olmayan insanlara benzediğimi, onları daha çok sevdiğimi, muhabbetlerini aradığımı fark ettim. Ortadoğu diye bir yer olduğunu orada fark ettim. 25 yaşında. Ortadoğulu bir Türk solcuydum. Tuba ağacı gibi kökü havada.

Kendimi ilk tatilde Mısır'da buldum. Arapça kursuna yazılmıştım. İngiliz Konsoloslğu'nda! Müneccimin biri bana o Foucaultları Marxları devirip entelliğin güya zirvesinde dolaşırken, "iki yaz sonra bir dil öğreniyorsun, nerede ne dili?" diye sorsa, "Arapçaysa Allah yazdıysa bozsun" derdim. O kadar yani.

Köklerimize bu kadar uzak olmamızın nedenini daha sonra anlayacaktım. O kökleri besleyen topraklara yaptıklarımızdanmış. Beraber büyüdüklerimize ettiklerimizdenmiş. Marxlarla el solcu gül solcu büyümüş, pek eleştirel yetişmiş bir entelin kendini var eden koşullardan bihaber olması kadar ironik ne vardır hayatta? Tarihini bilmeyen bir aydın... 1915'i 1919, 1920, 1923 ya da 1938'e denk gelmediği için hiç öğrenmemiş bir solcu...

Öğrendik sonra. Önce kitap okuduk. Öfkeyle, yer yer inkâr ederek. Ufak tefek hataları bulmaya çalışarak. Sonra aramızda konuştuk. Tarttık. Çevremizde oldu mu olmadı mı diye bir tartışma yoktu. Bizi seven, sevmeyen, hısım, hasım herkes biliyordu. Türkiye Ortadoğu'nun parçasıydı. Bir de 1915'te Anadolu nüfusunun yüzde onu 18 ayda yok olmuştu. Bugün olsa 7.5 milyon insan eder. Planlı mı değil mi? Amaçlı mı değil mi? Soykırım mı değil mi? Her Türk yanıtı kendi verecek. Malum, meseleyi yazmak hep çocuk bayramına denk geliyor. 23 Nisan'da böyle bir yazıyı karalamak ne zor. Neşe doluyor, dolmuyor insan klişelerine savrulmamak, bayramla matemi bir arada kullanmaya çalışmamak... 23 Nisan'ı ben de çoğu Türk çocuğu gibi ilkokulumla anarım. İzmir'in Buca ilçesinin İşçievleri Mahallesi'nde büyüdüm. Vali Rahmi Bey İlkokulu'na gittim. Vali Rahmi Bey'in kim olduğunu o zamanlar bize kimse öğretmedi. Audrey Hepburn, Vali Rahmi

Bey'in oğlunu kurtaran bir Hollandalının toruymuş, falanmış filanmış... Sonra kim olduğunu, 1915'te İzmir valisiyken ne yaptığını, ne yapmadığını ve nedenlerini öğrendim. 1915 standartlarında kötü bir adam değilmiş. Hatta biraz zorlarsanız övecek birçok da yönünü bulurmuşsunuz. Ama 1915'i bilmeden, Vali Rahmi Bey'in kim olduğunu bile anlatamazmışsınız. Yıllar sonra ilkokulumun internet sayfasına bir 23 Nisan'da girdiğimde tarih bölümünün boş bırakıldığını görmüştüm. Bugün de boş. Kim olduğunu belki merak edenler vardır. Bu akşam 19.15'te Taksim'de sessizce oturup 24 Nisan'ı hatırlayanlara katılacağım. Gelenlerden merak edene bir selama anlatırım... Buradaki hikâyemiz nihayetine varır.